

SŁOWO

Wilno, Piątek 29-go stycznia 1926 r.

Redakcja i Administracja ul. Ad. Mickiewicza 4, otwarta od 9 do 3. Telefony: redakcji 243, administracji 228, drukarni 262

ODDZIAŁY:

- BARANOWICZE — ul. Szosowa 172
- BRASZAW — ul. 3-go Maja 64
- DUKSZY — ul. Gen. Berbeckiego 10
- DUNIŁOWICZE — ul. Wileńska 1
- GŁĘBOKIE — ul. Zamkowa 80
- GRODNO — Plac Batorego 8
- KAMIEŃ KOSZYRSKI — Związek Ziemiak
- LIDA — ul. Majora Mackiewicza 63

- NIĘSWEŻ — ul. Ratuszowa 1
- NOWOGRÓDEK — ul. Mickiewicza 20
- NOWOŚWIĘCIANY — ul. Wileńska 18
- POSTAWY — ul. Rynek 19
- STOLPCE — ul. Piłsudskiego 9
- ST. ŚWIĘCIANY — ul. Rynek 28
- ŚWIR — ul. 3-go Maja 5
- WILEJKA POWIATOWA — ul. Mickiewicza 24

PRENUMERATA miesięczna z odnośnikiem do domu lub z przesyłką pocztową 4 zł. zgranicz 7 zł. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 80259

W sprzedaży detalicznej cena pojedynczego n-ru 15 groszy, Opłata pocztowa wliczona ryczałtem

CENA OGŁOSZEN: Wiersz milimetrowy jednoszpaltowy na stronie 2-cj i 3-cj 30 gr. Kronika reklamowa lub nadesłane 40 gr. W nch świąteczny oraz z prowincji o 25 proc. drożej

Izolacja Kowna w polityce bałtyckiej.

(Od specjalnego korespondenta «Słowa».)

Ryga, 27 stycznia.

Jak wiadomo, dotychczas na terenie państw bałtyckich odbywały się dwójakiego rodzaju konferencje: konferencje czterech państw, z udziałem Polski, Łotwy, Estonji i Finlandji, oraz konferencje trzech państw bałtyckich, w których uczestniczyły Litwa, Łotwa i Estonja. Konferencje czterech miały charakter stały, odbywały się na zasadzie porozumienia zainteresowanych państw co sześć miesięcy względnie regularnie. Konferencja trzech, była wyrazem, do niedawna jeszcze, bardzo popularnej myśli politycznej, zjednoczenia trzech państw bałtyckich, Łotwy, Estonji i Litwy, we wspólnych interesach, w jeden związek polityczny, solidarny w swych poczynaniach na gruncie międzynarodowym. Specjalne znaczenie miała ona dla Litwy, która ze względu na swój stosunek do Polski w konferencji czterech nie brała udziału, temniemniej jednak, w życiu politycznym państw bałtyckich chciała uczestniczyć jako państwo równorzędne. Inicjatywa konferencji ministrów spraw zagranicznych Litwy, Łotwy i Estonji, pochodziła z Kowna, dla którego wpływy polskie nad Bałtykiem były nieprzyjemne. Kowno, przez wciągnięcie w orbitę własnych interesów Łotwy i Estonji, chciało zapobiec kompletnej izolacji Litwy.

Konferencje trzech państw do realnych rezultatów nie doprowadziły. Z biegiem czasu, rozbieżność polityki zagranicznej Łotwy i Estonji, z jednej strony, a Litwy z drugiej, uwidaczniały się coraz wyraźniej, aż doprowadziła do dzisiejszej sytuacji, w której Litwa jest zupełnie izolowana. Już zmarły lotewski minister spraw zagranicznych Mejerowicz był zasadniczym przeciwnikiem solidaryzowania polityki zagranicznej Łotwy z tąkają Litwą. Estoński minister Pusta, reprezentował w tym wypadku zdanie swego kolegi lotewskiego. Konferencja „trzech” wyznaczona na czerwiec ubiegłego roku do skutku nie doszła. Obadwaj ci ministrowie nie dzieląc już steru polityki zagranicznej w swych rękach, jeden przez tragiczny wypadek, drugi skutkiem pewnych tarć w łonie rządu estońskiego. Z ustąpieniem tych wybitnych polityków, i skutkiem długotrwałych kryzysów gabinetowych, tak na Łotwie, jak też w Estonji, polityka zagraniczna państw bałtyckich popadła w stan pewnego omdlenia, z którego dziś poczyna się wyzwalac. Jednak linje wytyczone przez Mejerowicza nie uległy żadnemu uchyleniu.

Gdy przybył do Rygi zastąpił ją pod znakiem przygotowań do konferencji czterech państw, która ma odbyć się na wiosnę r. b. Przygotowywują się tu do niej gorączkowo. A co będzie z konferencją trzech? co będzie z reklamowanym swojego czasu związkiem trzech państw bałtyckich? jakie jest wobec tego stanowisko Litwy? — «Izolowane» — odpowiadał mi wszędzie. Konferencja trzech państw nie jest przewidziana, nie odbędzie się, idea «związku trzech» nie aktualna, ze względu na zupełną rozbieżność polityki Łotwy i Litwy.

Czem uzasadnia się ta rozbieżność? — Odpowiedź na to dawano mi bardzo prostą. Polityka zagraniczna Litwy, jako taka, nie istnieje w rzeczywistości. To, co się mówi o jej krótkowzroczności, jest wyrazem tych dążeń, kowieńskich mężów stanu, które sprowadzają się do chorobliwej manji «wileńskiej». Litwa zaprzęgnięta jest całkowicie poszukiwaniem «wspólników» dla wrogiej akcji przeciwko Polsce, w celu «odzyskania» Wilna, w celu, jak się mówi w urzędowym języku kowieńskim, «zatlwienia sprawy wileńskiej». Po za te ciasne ramy, polityka Kowna nie wychodzi. Tymczasem «sprawa wileńska» dla Łotwy nie istnieje, tak samo jak dla całej Europy. Łotwa

uznała przynależność Wilna do Polski i przypiętowała to uznanie szeregiem aktów dyplomatycznych. Gdy w lipcu r. 1924 powstało «Towarzystwo litewsko-lotewskiego zblizenia», które na pierwszym swem posiedzeniu powzięło uchwałę współdziałania w kierunku oddania Wilna Litwie, rząd lotewski wystosował do rządu polskiego notę, w której stwierdza, że towarzystwo to posiada charakter li, tylko prywatny, rząd lotewski z uchwałą tego towarzystwa się nie solidaryzuje i jeszcze raz zaznacza, że przynależność Wilna do Polski uznat bezapelacyjnie.

Zachodzi teraz pytanie: dlaczego Łotwa, którą łączy z Litwą pozątem dobre sąsiedzkie stosunki, wspólne interesy ekonomiczne, pokrewieństwo narodowościowe, położenie geograficzne i t. d. nie solidaryzuje się ze stanowiskiem Litwy w «sprawie wileńskiej»? — Dawniej była to ogólnie zupełnie jeszcze skrytalizowana, temniemniej paniczna, bożaż przed czerwoną Moskwą; następnie p.łsch estoński, który zdecydował o t. zw. polonofilskiej polityce ministra Pusty. Dziś w stosunkach państw bałtyckich z Sowietami nastąpiło znaczne odprężenie i uspokojenie. Temniemniej jednak obawa przed zachcianością „Kominternu” pozostała, a dziś specjalnie wyłonił się nowy czynnik — mianowicie przegrana kowieńska w sprawie białoruskiej.

Na Łotwie zdają sobie doskonale z tego sprawy, że Wilno nie jest litewskiem. Bardzo jest rzeczą charakterystyczną, że i w Rydze, pretensje kowieńskie do Wilna uważają za manje chorobliwą. W Rydze rozumieją doskonale, że Litwa dzisiejsza nie tylko sił nie ma na zdobycie Wilna, ale też na jego utrzymanie, bez współdziałania Białorusinów. Być może zdawali sobie z tego sprawę i w Kownie, gdzie usiłowano stworzyć politykę porozumienia litewsko-biało-

ruskiego. I oto polityka ta poniosła klęskę. Afera Cwikiewiczza i stanowisko wobec niej opinji białoruskiej na Litwie, Łotwie, w Polsce, emigracji, nie mówiąc już o Mińsku naturalnie, klęskę tę przypiętowało. Jakakolwiek rozbieżność poglądów panuje w szeregach ogółu Białorusinów, w stosunku do orjentacji na Mińsk, największa jednak siła pozostaje zawsze przy tym ostatnim.

Oto dla czego, na pytanie skierowane przeze mnie do jednego z najwybitniejszych publicystów lotewskich, dla czego Łotwie zależy tak na utrzymaniu Wilna przy Polsce, odrzekł mi: Boimy się pretendenta białoruskiego; bo jest poważniejszy niż kowieński — to jest czerwony Mińsk, a za nim stoi czerwona Moskwa. Jeżeli Wilno nie będzie polskie, nie będzie również litewskie — będzie sowieckie. Łotwa stanie się wyspą, otoczoną od północy morzem naturalnym, a od południa i wschodu morzem imperjalizmu sowieckiego. W takiej kombinacji, groziłyby nam zarówno sojusze litewsko-sowiecki, jak zagarnięcie Litwy przez Moskwę, co by się stać mogło z wielką łatwością. Dlatego polityka Litwy jest krótkowzroczna i solidaryzuje się z nią nie możemy.

Z drugiej strony, sama Litwa nie znalazłszy oparcia w Łotwie, w swych zakusach wileńskich, również uchyla się od dalszej z nią współpracy. Podczas mego pobytu w Rydze, minister spraw zagranicznych Litwy, Rejniss, udzielił wywiadu korespondentowi ryskiemu „Jaunakas Sinas”. W wywiadzie tym między innem powiedział minister, że Litwa nie ma czasu na przyspieszenie rokowań handlowych lotewsko-litewskich, ponieważ całkowicie pochłonięta jest sprawą wileńską i Kłajpedą. „O! ma pan!” — rzekł mi pewien dyplomata lotewski — „gdaj tu z Litwą!”.

Wywiad z p. A. Ładosiem po- stem polskim w Rydze.

P. Aleksander Łados, poseł Rzeczypospolitej w Rydze, udzielił wywiadu przedstawicielowi «Słowa».

— Kiedy odbędzie się następna konferencja państw bałtyckich i czemu konferencje te tak często są odkładane?

— Na wiosnę bieżącego roku odbyć się ma kolejna konferencja państw bałtyckich. Od roku 1921 na podstawie uchwały powziętej w Helsingforsie konferencje ministrów spraw bałtyckich odbywają się co 6 miesięcy. Ostatnia konferencja miała się odbyć w sierpniu ub. roku w Tallinie odłożona jednak została wobec tragicznej śmierci ministra Mejerowicza i przeniesiona do Genewy ze względu na rozpoczynające się obrady Zgromadzenia Ligi Narodów. W Genewie zdecydowano odbyć następną konferencję w Rydze na wiosnę b. r. i rząd lotewski rozpoczął już do niej przygotowania.

— Czy prawdą jest że Litwa weźmie udział w konferencji?

— Nie jest mi wiadomo czy i ile jest prawdy w poglądach jakoby tym razem w konferencji miała wziąć udział także Litwa. Gdyby Litwa miała zamiar uczestniczyć w konferencji w charakterze członka czy obserwatora, to nie sądzę aby udział jej miał się spotkać ze sprzeciwem.

— Jaki będzie ewentualny program konferencji w Rydze?

— Program przyszłej konferencji nie jest dotychczas ustalony; przygotowanie go należy do rządu lotewskiego, jako gospodarza. W każdym razie konferencja da sposobność do wymiany poglądów ministrów poszczególnych państw na bieżące zagadnienia polityki i przyczyni się do utrzymania wspólnej linii postępowania w sprawach dotyczących tych państw.

— Czy ostatnie rokowania litewsko-lotewskie (handlowe) mają jakie znaczenie w kierunku zblizenia politycznego tych państw?

— Ostatnim krokiem w polityce Litwy, Łotwy i Estonji była wizyta zmarłego ministra Mejerowicza w Kownie

i podpisanie tam przezeń protokołu przewidującego między innem rokowania gospodarcze między Łotwą i Litwą. W wykonaniu tego punktu rozpoczęto rokowania o traktat handlowy między oboma państwami, których dalszy ciąg ma w najbliższych dniach odbyć się w Kownie.

Niewątpliwie zawarcie traktatu handlowego między Litwą i Łotwą będzie dowodem pewnego zblizenia między temi państwami, nie sądzę jednak aby mógł być wstępem do układu politycznego, któremu na przeszłości stoją zasadnicze rozbieżności linii politycznych tych państw.

— Jakie kroki poczynił w ostatnich czasach rząd polski w kierunku wywarania nacisku na Łotwę dla uzyskania odszkodowania za wywłaszczone ziemie Polakom?

— W sprawie odszkodowania ziemian obywateli polskich, Rząd Polski otrzymał obietnicę Rządu Lotewskiego, że mimo ustawy o wywłaszczeniu bez odszkodowania, oby obywatela, a w tej liczbie i Polacy, odszkodowanie otrzymają.

Wobec nowych wyborów do Sejmu, a potem długotrwałego kryzysu rządowego, wykonanie tej obietnicy stało się dopiero teraz znów aktualnem i będzie w najbliższym czasie przedmiotem wymiany zdań między oboma państwami.

Wywiad z p. Albatem, kierownikiem ministerstwa spraw zagranicznych Łotwy.

Minister Albert, kierownik lotewskiego ministerstwa spraw zagranicznych, przyjął na auencji przedstawiciela naszego pisma.

— Jaki jest obecnie stosunek Łotwy do Polski?

— Polityka Łotwy w stosunku do Polski nie ulega wcale zmianie. Łotwę łączy z Polską jaknajbardziej przyjazne stosunki. W najbliższej przyszłości przewidziane jest zawarcie szeregu umów handlowych.

— Dlaczego tak długo nie dochodzi do skutku konferencja 4 państw?

— Pod tym względem informacje

EXPOSE MIN. ZDZIECHOWSKIEGO.

O bilansie handlowym i walutowym.

Bilans handl. dat w pierwszym półroczu 1925 r. deficyt 526 mil. i pożarł nasze waluty zagr. Bank Polski w dniu 31 maja miał w obiegu 567 mil. w dniu 20 list. miał tylko 349 mil. A więc polityka zmniejszania obiegu pieniężnego i wywierania przez to wpływu na zapotrzebowania walut była prawidłową i zmniejszenie w ciągu sześciu miesięcy o 208 milionów mogło być w znacznym stopniu zatamować odpływ walut zagranicznych. W dniu 21 maja emisja bilonu wynosi 207 milionów, w dniu 20 listopada — 410 milionów, czyli znowu plus 205 miliony, tak, że odpływ jednych banknotów kompensuje się równocześnie dopływem innych, przyczem odpływa właśnie pieniądz oparty na oboocie, a przyplywa pieniądz oparty na konsumpcji, bo w znacznym stopniu na budżecie. Wskutek tego działalność tego aparatu precyzyjnego jakim jest Bank Polski musiała być sparalizowana.

Dlaczego tak się stało? Dlatego bo wydatki przewyższały dochody w naszym budżecie. Deficyt w r. 1925 wyniósł 290 mil.

Zarządzenia nowego rządu.

Złamałmy kursu dolara przedewszystkiem, że wpływaliśmy na zmniejszenie rachunków reportowych w Banku Polskim i ograniczyliśmy obrot dewizami. Następnie zaprowadzono kontrolę nad bankami, naszkicowano znowuważony budżet na trzy miesiące i ustawę o zmniejszeniu wydatków o 40 milionów złotych.

Wreszcie w Banku Polskim zapadła uchwała o podniesieniu kapitału zakładowego. Choć nacisk podatkowy w roku 1925 był bardzo wielki musiałem wydać zarządzenie o ściąganiu podatków i nie odroczyłem opłat z patentów, aczkolwiek było to bolesne. Na polepszenie sytuacji wpłynęły także cigi, które otrzymała spekulacja i pewien wzrost zaufania. Dzięki temu od 10 stycznia waluta stabilizuje się około 7.30.

Powrót do parytetu złota.

Opinię publ. zajmując powrót do parytetu złota. Do tego można dojść trzema środkami: przez obniżenie cen wewnątrz kraju tak aby siła nabywcza złota na rynku wewnętrznym była wyższa niż na zewnętrznym, albo przez aktywny bilans płatniczy, jak to było w Angji, albo też przez konsumowanie rezerw. My musimy pojsć tą pierwszą drogą. — Jeżeli obniżymy ceny przez rewizję kosztów produkcji, zajęcie z niej ciężarów i zmniejszenie ceny oprocentowania kapitałów, to wówczas dopiero wolno nam będzie poprawić kurs waluty przybliżając się do parytetu złota.

O pożyczkach zagranicznych.

Co do pożyczki, to myślic możemy tylko o takiej, która będzie na dogodnych warunkach. Ten okres, który wyraża się cyfrą 341 tysięcy bezrobotnych i 10 milionów złotych miesięcznie na zasiłki — musimy przebrnąć.

Warunkiem korzystnej transakcji jest wartość i opinja firmy. W stosunku do Bankers Trustu chodziło o to, aby się przekonali w jakim stopniu wydzierżawienie monopolu tytoniowego może się przyczynić do stworzenia poustaw dla operacji pożyczkowej na większą skalę, mianowicie około 100 milionów dolarów, i w jakim stopniu nadział w zyskach przedsiębiorstwa może wpłynąć na uzyskanie dogodnej pożyczki. Dochody z monopolu tytoniowego nie mogą być przedmiotem podziału, co się państwu należy przez sam fakt posiadania tego przedsiębiorstwa. Na tem stanowisku stałem i stać będę. Delegacja Bankers Trustu zbadała organizację monopolu, zaznajomiła się z sytuacją finansową Polski i na tej sprawozdania otrzymałam propozycje. Prócz warunku, aby do 8 marca nie pertraktować z nikim innym w sprawie dzierżawy monopolu tytoniowego, żadnego innego zobowiązania rzad w tej sprawie na siebie nie wziął.

Zawarcie tej transakcji zależne jest od rezultatów układów z Banca Commerciala w związku z umową wstąją i zależy od zatwierdzenia tej umowy przez ciało ustawodawcze. Bankers Trust jest firmą pierwszorzędną. Stoi za nim American Tobacco Company jedno z największych przedsiębiorstw tytoniowych świata. Dotychczasowe umowy są krokiem ku nawiązaniu nowych poważnych stosunków finansowych z zagranicą.

Oszczędności.

Delegaci oszczędnościowi min. skarbu przy pomocy ministerstw, a zwłaszcza min. spr. wojsk. zredukowali budżet do kwoty 1,730,000,000 zł. Jest to duży wysiłek.

W zestawieniu z wykonaniem budżetu na rok 1925, obejmującym 1,874,000,000 złotych, przedstawia to sumę skromniejszą o 144 miliony, ale trzeba też uwzględnić, że nastąpił wzrost w normalnych sumach wydatków rzeczowych, tudzież walutowych, które wynoszą w całym budżecie około 100 milionów.

W budżecie rządu poprzedniego wpływy obliczone były na 1430 mil. wyniosły jednak 1,331 mil. W budżecie obecnym wpływy obliczone na 1,267 mil.

Równowagę osiągnąć można tylko przez zmianę ustawodawstwa i reorganizację administracji. Tutaj do dyskusji rzucam cyfry 130 milionów, jako tę sumę, którą w ten sposób mogła być oszczędzona. 72 miliony mogłoby oszczędzić przez zmniejszenie wydatków przedsiębiorstw państwowych, zwłaszcza kolei, które dotychczas nie były przedmiotem żadnego wysiłku oszczędnościowego. Wartość wszystkich przedsiębiorstw nieprzemysłowych i górniczo-huwniczych bez kolei, lasów i poczty wynosi 260 — 300 milionów, a w/g budżetu mają one dać tylko 681,000 dochodu. Tu otwiera się wielkie pole do reorganizacji, bo jest oczywiście niedopuszczalnem, ażebyśmy, posiadając taki majątek, woliły w wielu wypadkach od podatków, mieli się kontentować tak małym zyskiem. W dziale kolei możnaby oszczędzić około 70 milionów, co przy budżecie kolejowym 900 milionów nie będzie wymaganiem fantastycznym.

Równowaga, oparta na fikcji, uspiatby tylko naszą czujność. Deficyt, wykazany przez trzyczę rachunek, ma nas pouczyć do czynu i to jest formuła tego budżetu, który Panom przedstawiam. Wysiłek minimalny doprowadzi do równowagi, co jest koniecznością państwową, maksymalny doprowadzi do nadrównowagi, która nam jest potrzebna, bo nie mamy wcale zapasów kasowych. Jako b. przewodniczący komisji budżetowej przez dwa lata znam całą wagę kontroli parlamentarnej nad budową budżetu i wszystkie korzyści, które z niej płyną. Mimo to odwołuję się do komisji z prosbą, by traktowała ten budżet w tempie przyspieszonym, w tempie pewnego zaufania co do tego, że w wielu pozycjach już maksymalny wysiłek został zrobiony.

Wielki deficyt 526 mil. i pożarł nasze waluty zagr. Bank Polski w dniu 31 maja miał w obiegu 567 mil. w dniu 20 list. miał tylko 349 mil. A więc polityka zmniejszania obiegu pieniężnego i wywierania przez to wpływu na zapotrzebowania walut była prawidłową i zmniejszenie w ciągu sześciu miesięcy o 208 milionów mogło być w znacznym stopniu zatamować odpływ walut zagranicznych. W dniu 21 maja emisja bilonu wynosi 207 milionów, w dniu 20 listopada — 410 milionów, czyli znowu plus 205 miliony, tak, że odpływ jednych banknotów kompensuje się równocześnie dopływem innych, przyczem odpływa właśnie pieniądz oparty na oboocie, a przyplywa pieniądz oparty na konsumpcji, bo w znacznym stopniu na budżecie. Wskutek tego działalność tego aparatu precyzyjnego jakim jest Bank Polski musiała być sparalizowana.

Dlaczego tak się stało? Dlatego bo wydatki przewyższały dochody w naszym budżecie. Deficyt w r. 1925 wyniósł 290 mil.

Zarządzenia nowego rządu.

Złamałmy kursu dolara przedewszystkiem, że wpływaliśmy na zmniejszenie rachunków reportowych w Banku Polskim i ograniczyliśmy obrot dewizami. Następnie zaprowadzono kontrolę nad bankami, naszkicowano znowuważony budżet na trzy miesiące i ustawę o zmniejszeniu wydatków o 40 milionów złotych.

Wreszcie w Banku Polskim zapadła uchwała o podniesieniu kapitału zakładowego. Choć nacisk podatkowy w roku 1925 był bardzo wielki musiałem wydać zarządzenie o ściąganiu podatków i nie odroczyłem opłat z patentów, aczkolwiek było to bolesne. Na polepszenie sytuacji wpłynęły także cigi, które otrzymała spekulacja i pewien wzrost zaufania. Dzięki temu od 10 stycznia waluta stabilizuje się około 7.30.

Powrót do parytetu złota.

Opinię publ. zajmując powrót do parytetu złota. Do tego można dojść trzema środkami: przez obniżenie cen wewnątrz kraju tak aby siła nabywcza złota na rynku wewnętrznym była wyższa niż na zewnętrznym, albo przez aktywny bilans płatniczy, jak to było w Angji, albo też przez konsumowanie rezerw. My musimy pojsć tą pierwszą drogą. — Jeżeli obniżymy ceny przez rewizję kosztów produkcji, zajęcie z niej ciężarów i zmniejszenie ceny oprocentowania kapitałów, to wówczas dopiero wolno nam będzie poprawić kurs waluty przybliżając się do parytetu złota.

O pożyczkach zagranicznych.

Co do pożyczki, to myślic możemy tylko o takiej, która będzie na dogodnych warunkach. Ten okres, który wyraża się cyfrą 341 tysięcy bezrobotnych i 10 milionów złotych miesięcznie na zasiłki — musimy przebrnąć.

Warunkiem korzystnej transakcji jest wartość i opinja firmy. W stosunku do Bankers Trustu chodziło o to, aby się przekonali w jakim stopniu wydzierżawienie monopolu tytoniowego może się przyczynić do stworzenia poustaw dla operacji pożyczkowej na większą skalę, mianowicie około 100 milionów dolarów, i w jakim stopniu nadział w zyskach przedsiębiorstwa może wpłynąć na uzyskanie dogodnej pożyczki. Dochody z monopolu tytoniowego nie mogą być przedmiotem podziału, co się państwu należy przez sam fakt posiadania tego przedsiębiorstwa. Na tem stanowisku stałem i stać będę. Delegacja Bankers Trustu zbadała organizację monopolu, zaznajomiła się z sytuacją finansową Polski i na tej sprawozdania otrzymałam propozycje. Prócz warunku, aby do 8 marca nie pertraktować z nikim innym w sprawie dzierżawy monopolu tytoniowego, żadnego innego zobowiązania rzad w tej sprawie na siebie nie wziął.

Zawarcie tej transakcji zależne jest od rezultatów układów z Banca Commerciala w związku z umową wstąją i zależy od zatwierdzenia tej umowy przez ciało ustawodawcze. Bankers Trust jest firmą pierwszorzędną. Stoi za nim American Tobacco Company jedno z największych przedsiębiorstw tytoniowych świata. Dotychczasowe umowy są krokiem ku nawiązaniu nowych poważnych stosunków finansowych z zagranicą.

Oszczędności.

Delegaci oszczędnościowi min. skarbu przy pomocy ministerstw, a zwłaszcza min. spr. wojsk. zredukowali budżet do kwoty 1,730,000,000 zł. Jest to duży wysiłek.

W zestawieniu z wykonaniem budżetu na rok 1925, obejmującym 1,874,000,000 złotych, przedstawia to sumę skromniejszą o 144 miliony, ale trzeba też uwzględnić, że nastąpił wzrost w normalnych sumach wydatków rzeczowych, tudzież walutowych, które wynoszą w całym budżecie około 100 milionów.

W budżecie rządu poprzedniego wpływy obliczone były na 1430 mil. wyniosły jednak 1,331 mil. W budżecie obecnym wpływy obliczone na 1,267 mil.

Równowagę osiągnąć można tylko przez zmianę ustawodawstwa i reorganizację administracji. Tutaj do dyskusji rzucam cyfry 130 milionów, jako tę sumę, którą w ten sposób mogła być oszczędzona. 72 miliony mogłoby oszczędzić przez zmniejszenie wydatków przedsiębiorstw państwowych, zwłaszcza kolei, które dotychczas nie były przedmiotem żadnego wysiłku oszczędnościowego. Wartość wszystkich przedsiębiorstw nieprzemysłowych i górniczo-huwniczych bez kolei, lasów i poczty wynosi 260 — 300 milionów, a w/g budżetu mają one dać tylko 681,000 dochodu. Tu otwiera się wielkie pole do reorganizacji, bo jest oczywiście niedopuszczalnem, ażebyśmy, posiadając taki majątek, woliły w wielu wypadkach od podatków, mieli się kontentować tak małym zyskiem. W dziale kolei możnaby oszczędzić około 70 milionów, co przy budżecie kolejowym 900 milionów nie będzie wymaganiem fantastycznym.

Równowaga, oparta na fikcji, uspiatby tylko naszą czujność. Deficyt, wykazany przez trzyczę rachunek, ma nas pouczyć do czynu i to jest formuła tego budżetu, który Panom przedstawiam. Wysiłek minimalny doprowadzi do równowagi, co jest koniecznością państwową, maksymalny doprowadzi do nadrównowagi, która nam jest potrzebna, bo nie mamy wcale zapasów kasowych. Jako b. przewodniczący komisji budżetowej przez dwa lata znam całą wagę kontroli parlamentarnej nad budową budżetu i wszystkie korzyści, które z niej płyną. Mimo to odwołuję się do komisji z prosbą, by traktowała ten budżet w tempie przyspieszonym, w tempie pewnego zaufania co do tego, że w wielu pozycjach już maksymalny wysiłek został zrobiony.

Sejm i Rząd.

Obrazy P. S. L.

WARSZAWA, 28 I. (tel. w. Słowa). W piątek rozpoczęły obrady rząd gówny P.S.L. pod przewodnictwem p. Witosa. Na porządku sprawy polityczne, organizacyjne i gospodarcze.

Narady nad likwidacją strajków.

WARSZAWA, 28 I. (tel. w. Słowa). O godz. 12 i pół w przedyum Rady ministrów odbyła się narada pomiędzy ministrami Ziemięckim, Skrzyńskim i Osieckim w sprawie likwidacji strajku w telefonach i tramwajach. Po skończonej konferencji rząd zakomunikował swoje uchwały magistratowi, radzie miejskiej i dyrekcji telefonów. Jak słyhać, rząd zalecił szybkie zlikwidowanie strajku.

Sprawa ustąpienia wojewody Biłskiego.

WARSZAWA 28 I. (tel. w. Słowa). Minister Raczkiewicz odbył dziś dłuższą konferencję z wojewodą śląskim p. Biłskim, na której omawiano powody złożenia przez p. Biłskiego dymisji. W sprawie tej min. Raczkiewicz będzie prawdopodobnie jeszcze konferował z p. Biłskim i z premierem. Naogół panuje przekonanie, że dymisja p. Biłskiego nie będzie przyjęta.

Zakłady „Granat“ podlegają zamknięciu.

WARSZAWA, 28 I. (tel. w. Słowa). Umyślna komisja wyłoniona przez władze administracyjne po dokonanych oględzinach zakładów „Granat” na Woi orzekła, że zakłady te podlegają zamknięciu.

Dolar na giełdzie.

WARSZAWA, 28 I. (tel. w. Słowa). Dziś dolar 7,32 w żądaniu, 7,30 w placeniu. Kilka transakcji zawarto po 7,31. Bank Dalziel 7,30. Wobec r. B. Polski pokrył zapotrzebowanie 250 tys. dolarów. Ciekawem jest iż odosno wczoraj około 25 tys. funtów szterlingów. Podobno tak znaczne zapotrzebowanie funtów zgłosił przemysł łódzki.

Niemieckie postulaty celne.

WARSZAWA, 28 I. PAT. Dnia 25 stycznia r. b. odbyła się wymiana polskich i niemieckich postulatów celnych. Postulaty niemieckie obejmują około 600 stawek polskiej taryfy celnej. Znizki, których się Niemcy domagają są bardzo wielkie, wahające się od 1/3 do 1/12 (w kilku wypadkach nawet znacznie więcej) części wysokości naszych cel autonomicznych, przyczem Niemcy pojmują te znizki, jako z góry ucnwalone a nie procentowe. Praca więc nad zbadaniem żądań niemieckich i uzgodnieniem z ochroną naszej wytwórczości przemysłowej i rolniczej z konieczności zajmie kilka tygodni pracy. Do pracy tej będą powołani przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu przedstawiciele zainteresowanych działów naszej produkcji oraz zawodowych organizacji przemysłowo-handlowych.

— Czy w rezultacie konferencji 4 państw, przewidziane jest jakiegokolwiek zblizenie tych państw, w kierunku politycznego związku?

— I w tej sprawie nie mogę dać konkretnego wyjaśnienia. Zależy to ściśle od programu tej konferencji, opracowanego wspólnie przez przedstawicieli wszystkich państw zainteresowanych. Program ten nie jest jeszcze opracowany. Jak również termin tej konferencji nie oznaczony. Muszę tylko zaznaczyć, iż chcielibyśmy wciągnąć w jej obrady również Litwę, co mamy nadzieję nam się uda.

— Co pan minister myśli o projekcie t. zw. „Locarno północnego”?

— W tej redakcji, jak mi ten projekt jest znany, t. zn. wciągnięcia doń państw bałtyckich, skandynawskich, Rosji i Polski nie wydaje mi się realnym przedewszystkiem dlatego, że wątpię czyby przystąpiły doń państwa skandynawskie.

— Jak się przedstawia sprawa odszkodowań za wywłaszczone majątki cudzoziemców, w tej liczbie Polaków na Łotwie?

— Sprawa ta jest na dobrej drodze. Odpowiedni projekt został już opracowany i przekazany do rozpatrzenia sejmowi. Losy jego dalsze zależą całkowicie od sejmu.

— Ta konferencja wcale nie jest aktualna. Prowadzimy z Estonją Litwą rokowania handlowe, które zapewne ukończone zostaną odpowiednimi traktatami, o charakterze ściśle gospodarczym.

— Czy możliwe jest połączenie Łotwy, Litwy i Estonji w pewnego rodzaju związek polityczny 3 państw?

— Nic w tej sprawie nie mogę panu konkretnego odpowiedzieć. Narazie sprawa ta nie jest aktualną. Jak już powiedziałem, prowadzimy z temi państwami rokowania ściśle handlowe.

ECHA KRAJOWE

Zamek Grodzieński.

Korespondencja Słowa

Grodno, 27 stycznia.

Ochrona i konserwacja zabytków w obec niezbędnych oszczędności w budżecie państwowym w chwili obecnej odchodzi na dalszy plan...

Zamek znajdował się dotąd w ręku wojska. Na zasadzie porozumienia się Ministerstwa wojskowego przekazała część Zamku p. Jodkowskiemu...

Stan finansowy przedsięwzięcia jest opłakany wobec tego, że Departament Sztuki Ministerstwa W. R. i O. P. od kilku miesięcy ani grosza nie wyasygnował...

Zamek jak wiadomo stanowił ongi zamknięty kompleks budowli, z czego obecnie został jedynie bok rezydenta...

Sposób umocnienia góry przy pomocy nawieżonej ziemi nie będzie stosunkowo zbyt kosztownym, bowiem dostateczna jej ilość znajduje się na ogromnym dziedzińcu zamkowym...

Obecne piwnice w przyszłości podniesione zostaną do godności parterowych sal przyszłego muzeum, na co—mimo to, że wedle danych historycznych, niegdyś służyły za słaźnie—w zupełności zastępują...

Ważne dla p.p. ziemian, przemysłowców i Kooperatyw urzędniczych

DOBRA lokata kapitału

Sprowadza na bardzo dogodnych warunkach dom muirowany, 3-oh piętrowy w śródmieściu... wyjeżdża pod Ustawy o ochronie lokatorów...

ILLAKOWICZÓWNA.

Jest to jedna z najbardziej dziś interesujących indywidualności pisarskich na polskim Parnasie—osobliwie dla nas, ludzi «tutejszych», znanyższy na to, że Kazimiera Illakowiczówna, rodem jest z Żmudzi...

Rodzina moja pochodzi z jeńców tatarskich, osadzonych od wieków na Żmudzi. Wiem zaś już daleko niekoniecznie z gazet że ciężkie było dzieciństwo przyszłej poetki...

I trzeba było potem z tego piekła „wyjść na gwiazdy” jak Dante — i zabrać się żyć. Dokądże iść? Nie na ekspedycję? Jeszcze chodzą przed oczyma...

— To i co? Wszyscy wiedzą, że „Illakowicz” należy czytać „Illakowiczówna”. Dobre to jeszcze było dla pierwszego zbioru poezyjek...

„Szaulisii”.

Co mówi o nich p. wojewoda wileński Olgierd Malinowski.

Niemal codziennie nadchodzą z nad granicy polsko-litewskiej wiadomości o ruchach oddziałów „szaulisów”, którzy od czasu do czasu urządzają wypadki na nasze terytorjum...

Organizację „szaulisów” litewskich — rozpoczął p. wojewoda Malinowski nie są tylko pomocnikami organami bezpieczeństwa, przynajmniej pro foro externo, władz litewskich. Stwierdzili należy, iż organizacja, wyszkolenie, uzbrojenie i finansowanie o tych band odbywa się jednak przez litewskie czynniki rządowe...

Głównym zadaniem oddziałów tych jest utrzymanie pogranicza polskiego w nieustannym napięciu, w teroryzowaniu pogranicznej ludności polskiej...

GLEBOKIE.

[w] Zebranie oficerów rezerwy. 23 b. m. odbyło się organizacyjne zebranie oficerów rezerwy. Na zebraniu przybyło 36 oficerów. Po zagajeniu przez zastępcę starosty p. Szczęsniowicza, zebrani jednogłośnie wybrali na przewodniczącego p. Szczęsniowicza...

Z koleji po ukończonych wyborach zabrał głos p. mjr. Chmielewski podkreślając potrzebę łączności oficerów służby czynnej z oficerami rezerwy. Technika wojskowa kroczy szybko naprzód, ściśle łączność oficerów rezerwy pozwoli im uzupełniać tę wiedzę za pośrednictwem oficerów służby czynnej.

Na zakończenie na wniosek przewodniczącego p. Olgierda Stetkiewicza wybrano delegata na walny zjazd delegatów kół oficerów rezerwy który ma odbyć się w Warszawie 14-go marca...

Nie tak jest jednak narazie na granicy litewskiej. Rząd Republiki Litewskiej nie ujawnił dotąd dobrej woli w kierunku uporzędowania wzajemnych stosunków granicznych.

Jaskrawym przykładem tych nie-normalnych stosunków jest ostatni napad litewskiej bandy dywersyjnej na Cejkinie, pow. Świeciańskiego, jak usiłowanie napału na Dukszty w pow. Święciańskim, przedsięwzięte w pierwszych dniach ubiegłych Świąt Bożego Narodzenia. Uczyniono to w myślnym nadziei, iż w okresie świątecznym sprawność i sprężystość polskich organów bezpieczeństwa ulegnie pewnemu odprężeniu!

Muszę stwierdzić, że rosnąca...

Zaufanie dla gabinetu Luthera.

BERLIN, 28 I. PAT. Na dzisiejszym posiedzeniu Reichstagu rząd otrzymał w głosowaniu imiennem większością 11 głosów wotum zaufania. Głosowało 460 posłów, z tego 160 za, 149 przeciwko. Wstrzymało się od głosowania 151 posłów.

BERLIN, 28 I. PAT. Po wczorajszym przemówieniu kanclerza w Reichstagu, żądającym od partji zwyciężonej stanowiska wobec gabinetu, partje opozycji, które już zgłosiły wyrażenie stanowiska wobec gabinetu, partje umiarkowane złożyły wnioszek wyrażający wotum zaufania dla rządu. Głosowanie nad tym wnioskiem odbędzie się w ciągu dnia dzisiejszego.

Pogrzeb kardynała Mercier.

BRUKSELA 28 I. PAT. Dziś odbył się pogrzeb kardynała Mercier. W pogrzebie wzięły udział niezliczone tłumy. Na wielu domach wieszono flagi, opuszczone do połowy masztów Latarnie na ulicach były pokryte kirem.

Bratianu walczy ze śmiercią.

WIEDEŃ 28 I. PAT. Według wiadomości nadeszłych z Bukaresztu, prezes rady ministrów Bratianu uległ atakowi apoplektycznemu.

Defraudacja w Banku Estonji.

Z Rewla donoszą: Główny kasjer banku estońskiego zdefraudował 5 milionów marek. Kasjera aresztowano. Na śledztwie, defraudant oświadczył, że pieniądze te pozyczał prywatnie kupcom na procent.

Sowiecko-litewski traktat.

Z Kowna donoszą: Litewskie ministerstwo spraw zagranicznych, wręczyło posłowi sowieckiemu w Kownie, projekt traktatu handlowego.

Ewakuacja strefy kolońskiej.

PARYŻ, 28 I. Pat. Konferencja Ambasadorów przesłała ambasadorowi niemieckiemu notę z oznajmieniem, iż ewakuacja strefy kolońskiej zakończona zostanie o północy 31 stycznia.

Ustąpienie gabinetu japońskiego.

TOKIO, 28 I. PAT. Prezes rady ministrów Kato zmarł. TOKIO, 28 I. PAT. Z powodu śmierci premiera Kato gabinet podał się do dymisji.

Min. Wakatsuki premierem.

TOKIO, 28 I. PAT. Minister spraw wewnętrznych Wakatsuki mianowany został prezesem rady ministrów ad interim na miejsce zmarłego premiera.

Z cyklu baranich zachwytnów.

Z Mińska donoszą: Tutejsza «Zwiedza» zamieszcza wywiad z członkiem polskiej wycieczki sejmowej do Rosji, postem Miotta. Miotta wyraził szereg zachwytnów nad ustrojem sowieckiej republiki. Oświadczył że jedynie w Rosji gospodarka rolna spoczywa na rozumnych i trwałych fundamentach.

Monarchiści rosyjscy na Krymie.

Według wiadomości nadeszłych z Moskwy, G. P. U. wykryło na Krymie wielką organizację monarchiczną. Na czele organizacji stał mieszkaniec Rygi, Henrychson. Organizacja porozumiewała się z zagranicą za pośrednictwem niemieckich agentów konsularnych.

Opracowany był plan wysadzenia w powietrze szeregu obiektów wojskowych i zniszczenia urzędów gospodarczych i administracyjnych, zaczem członkowie organizacji ukryć się mieli na terytorjum Bułgarii.

Kanał Dźwina — Dniepr.

Wiosną rb. rozpoczyna się prace nad przeprowadzeniem kanału Dźwina — Dniepr. Kanał będzie o tyle głęboki, że będą mogły po nim kursować parowce mniejszego typu. Tym sposobem utworzone będzie stałe połączenie pomiędzy Ukrainą, Białorusią i Łotwą.

Arcyb. Matulewicz udaje się do Ameryki.

CHICAGO 25 I. Elta. Litewski świątowy kongres eucharystyczny do dzielnicy amerykańskiej «Draugas» pisze, że arcybiskup Matulewicz, o ile wicz złoży kanoniczną wizytę konduktu się mu do lutego zakończyć gregacji Marjanowej, [na czele której swe prace w Litwie, uda się na...

dnia na dzień sprawność i wyszkolenia oddziałów policji granicznej—bez względu na dość znaczną redukcję jej etatów w związku z ogólną akcją oszczędnościową — pozwalają z pewnością patrzeć i pod tym względem na przyszłość. Sprawa ewent. dalszego zmniejszenia...

Nie karmita go chlebem, nie poita go wodą...

Któż wie czym go żywiła? Może własną uródą Na tej tkaninie jedwabnej.

Któż wie? My wiemy, że uródą własnej duszy migotliwej, a głęboko czującej śmiertelnie, bywa, smutnej a, bywa, że do upadłego rozwabionej, karmi nas autorka «Baticowej ballady», nie od dziś, nie od wczoraj. Zawsze.

Pomimo pozornego a jakby przekornego a wieczystego wyprowadzenia nas rozmyślnie w pole, pomimo igrania z domyślnością naszą, pomimo ciągłego wymykania się nam przy chichocie jakby figlarnej a utrafiwej dziwożony — mało jest pisarzy tak głęboko szczerych jak Illakowiczówna. Wszystko tam, pod temi ffortyruami muzyki poetyckiej (mało jest poezyj posiadających tak bardzo muzyczny charakter jak poezyje Illakowiczówny) wyczuwa się doskonale: prawdę najistotniejszego przeżycia i szczerę złoilo niezmiernie wysublimowanej, wyraziłbym się, wyrafinowanej wrażliwości.

Niemniej umiłowana przez Illakowiczówną formą — raczej stylem — jest obrazek przypominający ludowe wianochy i prymitywy w sztuce.

Gdy jarzębina dojrzewa przy jarzębinie, idzie święta Róża aleją, żadnej nie minie.

Strajk tramwajów i telefonów w Warszawie.

W związku z zatargiem, jaki wybuchł między dyrekcją telefonów a telefonistkami, w środę odbyły się u inspektora pracy narady, na których przedstawiciele Zawodowego Związku Telefonistek domagali się cofnięcia zwolnienia kasjerki, która wypłaciła pieniądze należne jednej z pracowniczek, Komitetowi Wykonawczemu oraz wypłacenia telefonistkom równieź za styczeń 5 proc. podwyżki przysługującej im za ostatni kwartał r. 1925-go.

Natychmiast po tem zarząd telefonów ogłosił, że o ile telefonistki nie przystąpią do pracy do godz. 3 całej personeli zostanie zwolniony. Ponieważ telefonistki w przepisany terminie do wezwania nie zastosowały się, wywieszony został drugi okólnik, mocą którego Zarząd Telefonów zwainia wszystkie telefonistki i przystępuje do przyjmowania nowego personelu. Te z dotychczasowych telefonistek, które są zadowolone z warunków pracy i chcą sumiennie pracować w przyszłości, mogą równieź starać się o przyjęcie ich i składać w Zarządzie, ewentualnie przesłać przez pocztę odpowiednie pismemne podania, przyjęcie ich jednak zależne będzie od uznania Zarządu Telefonów.

Treść obydwóch okólników telefonistki przyjęły z wyraźnym lekceważeniem, strajk trwa nadal. Zarząd przystąpił do przyjmowania nowych pracowniczek.

Jednocześnie na naradach u p. Głównego Inspektora Pracy, przedstawiciele Związku Zawodowych Pracowników Tramwajowych odzucili uchwale magistratu, który pozostawiając w mocy warunki dotychczasowej umowy odrzucił rokowania o nową umowę do dnia 1-go marca. W wyniku obrad związków zawodowych tramwajarzy: polskiego (NPR) i klasowego (PSS) uchwalono rozpocząć akcję strejkową w czwartek o godz. 5 rano.

Udział w akcji strajkowej tych tramwajarzy, którzy zgromadzeni są dookoła Związku pozostającego pod wpływem Ch. D. oraz bezpartyjnych nie jest zapewniony. Tramwajarze z Ch. Dem. mimo zaproszenia nie wzięli udziału we wieczornej naradzie strajkowej. Nie jest rzeczą niemożliwą, że bezpartyjni i Ch. D., którzy stanowią więcej niż połowę pracowników tramwajowych, są aną do pracy. Władze bezpieczeństwa wydadły odpowiednie zarządzenie, aby chętnym do pracy zapewnić jej swobodę.

WARSZAWA 28 I. (tel. wł. Słowa) Dziś rano wybuchł w Warszawie strajk tramwajów. Sprawa zatargu w tramwajach ma być poruszona na posiedzeniu Rady miejskiej. Władze rządowe nie interwenjują.

Strajk w telefonach trwa w dalszym ciągu. Sytuacja po wczorajszym zastrzeżeniu wywołanem zerwaniem rokowań u inspektora pracy oraz okólnikiem o zwolnieniu z posad telefonistek warszawskich pozostaje bez zmiany. Brak połączeń daje się dotkliwie odczuwać w całym mieście. Na skutek zwrotienia się telefonistek do Komisarjatu Rządu na m. Warszawie, komisarjat oświadczył, że do zlikwidowania strajku nie wezwie policji ani wojska.

CZY JESTEŚ CZŁONKIEM L. O. P. P.

Będę miała blyszczące lakierki, male—ledwie się zmieszczą na dłoni, i ogromny, sapiący samochód, co pojedzie z silną dwustu koni. Będę miała wianuski, koronki, przereczyste batysty i tiule,

KURJER GOSPODARCZY ZIEM WSCHODNICH

Warunki sanacji skarbowej i gospodarczej.

Pod powyższym tytułem prof. dr. Władysław Zawadzki wygłosił w ubiegły piątek w sali Stowarzyszenia Techników dłuższy odczyt, który zgromadził licznych przedstawicieli naszych sfer gospodarczych, społecznych i naukowych i wywołał ożywioną dyskusję.

Przykładem niech będą reformy skarbowe ostatniego gabinetu. Program tych reform był w zupełnej zgodzie z poglądami opinii — straszczał się on w stworzeniu pieniądza o stałej wartości w złocie, oraz pokryciu wydatków państwowych wpływami podatkowymi.

Przykładem niech będą reformy skarbowe ostatniego gabinetu. Program tych reform był w zupełnej zgodzie z poglądami opinii — straszczał się on w stworzeniu pieniądza o stałej wartości w złocie, oraz pokryciu wydatków państwowych wpływami podatkowymi.

Przykładem niech będą reformy skarbowe ostatniego gabinetu. Program tych reform był w zupełnej zgodzie z poglądami opinii — straszczał się on w stworzeniu pieniądza o stałej wartości w złocie, oraz pokryciu wydatków państwowych wpływami podatkowymi.

Przykładem niech będą reformy skarbowe ostatniego gabinetu. Program tych reform był w zupełnej zgodzie z poglądami opinii — straszczał się on w stworzeniu pieniądza o stałej wartości w złocie, oraz pokryciu wydatków państwowych wpływami podatkowymi.

Przykładem niech będą reformy skarbowe ostatniego gabinetu. Program tych reform był w zupełnej zgodzie z poglądami opinii — straszczał się on w stworzeniu pieniądza o stałej wartości w złocie, oraz pokryciu wydatków państwowych wpływami podatkowymi.

Przykładem niech będą reformy skarbowe ostatniego gabinetu. Program tych reform był w zupełnej zgodzie z poglądami opinii — straszczał się on w stworzeniu pieniądza o stałej wartości w złocie, oraz pokryciu wydatków państwowych wpływami podatkowymi.

nie ciężarów opieki społecznej, stałe przestrzeganie bezstronności administracji w razie konfliktów, wydawnicze zredukowanie organów Ministerstwa Pracy.

3) Uproszczenie i udogodnienie naszego systemu podatkowego. Obniżenie niektórych podatków bezpośrednich, skasowanie, przynajmniej czasowe tych, których wydajność jest małą w stosunku do kosztów.

4) Redukcja wydatków państwowych i samorządowych, która w części wynika z zastosowania poprzednich zasad, a powinna być rozciągnięta na wszystkie wydatki, których pominięcia nie pociągnie ani dezorganizacji aparatu państwowego, ani zniszczenia pewnych materialnych lub kulturalnych wartości.

5) Wzmocnienie zasady własności prywatnej, zredukowanie w projektach reformy rolnej punktów, które we własność godzą (o ile w ogóle ta antyeconomiczna reforma nie może być odłożona), swoboda obrotu ziemią.

6) Dołożenie wszelkich starań o uzyskanie bardzo wielkiej (do pół miliarda dolarów) pożyczki zagranicznej, nie cofając się przed danie niezbędnych gwarancji i dostosowaniem szczegółów operacji do możliwości dostarczenia znacznego dochodu finansującemu tę pożyczkę konsorcjum.

7) Zarezerwowanie pewnej części uzyskanych funduszy na pokrycie deficytu budżetowego. Przeznaczenie drugiej części na konieczne inwestycje gospodarcze; wreszcie użycie większej części na podniesienie kapitału stałego i obrotowego kraju przez powiększenie obiegu pieniężnego, ułatwienie kredytu krótkoterminowego, a przede wszystkim odwrócenie długoterminowego.

8) Powierzenie funduszu, przeznaczonego dla celów gospodarczych instytucjom finansowym, a więc Bankowi Polskiemu, Bankowi Gospodarstwa Krajowego i solidnym bankom prywatnym; przyciągnięcie ich do współpracy w szerszym, niż dotychczas zakresie.

9) Powstrzymanie się państwa od ciągnięcia dochodu z obiegu pieniężnego, jako też od zbędnego nacisku na Bank Polski w kierunku forsowania pewnej polityki walutowej.

Należy zwrócić uwagę na ścisły związek powyższych punktów pomiędzy sobą; nie otrzymamy pożyczki bez reorganizacji naszego ustroju administracyjnego, finansowego i polityki społecznej; nie podniesiemy dochodów państwa bez napływu kapitału i wewnętrznej reorganizacji. Ale, co może się wydać paradoksem, samo uproszczenie i usprawnienie administracji gospodarki, zredukowanie ciężarów i skrópowania ustawodawstwa społecznego, a nawet przeprowadzenie celowych oszczędności jest też związane z posiadaniem swobodnego funduszu. Jeżeli usunięcie krańcowości naszej polityki społecznej, wywołanie posady znacznej ilości młodych lub więcej niepotrzebnych urzędników zbiegną się z ogólnym ożywieniem gospodarczym, wówczas mają one wszystkie szanse być przyjęte przez szerokie warstwy bez trudności i za-

burze: mając lepsze zarobki i pewniejsze zatrudnienie, robotnik może spojrzeć z dodatnim momentem ze zdrową polityką społeczną; urzędnik, pleśnięjący na niepotrzebnej posadzie znajdzie więcej zadowolenia i korzyści w udziale w działalności gospodarczej. Odwrotnie, o ile przesilenie będzie trwało, redukcje urzędników powiększą tylko ilość bezrobotnych i zakres nędzy, zmniejszenie popytu pogłębi przesilenie; propozycje przedłużenia dnia roboczego lub zmniejszenia opłat na bezrobotnych wydadzą się robotnikom krwawą ironią.

Wreszcie — last but not least — trzeba wziąć pod uwagę czynnik zaufania. Przyznajmy się, że go sami do swej gospodarki nie mamy. Ta gorączkowa pogoń za dolarami przy każdym załamaniu się naszej waluty, to rozpaczenie niskie kursy naszych akcji — to są przecież objawy nieufności. Powstrzymuje ona od wielu inicjatyw produkcyjnych, pogłębia przesilenie, a przewidywaną być może na dobre dopiero wówczas, kiedy wszyscy będą widzieli, że Polsce nie brak żadnego z warunków gospodarczego rozwoju.

Sanacja możliwa jest tylko, jako całość. [h]

Informacje.

Wywóz pszenicy.

Rozporządzenie ministrów: skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa i dóbr państwowych z d. 16 b. m. w sprawie ustanowienia cła wywozowego od pszenicy (Dz. U. R. P., nr. 6, poz. 34) uzupełniono w sposób następujący:

„Na czas do d. 20 lutego 1926 r. włącznie od pszenicy, załadowanej na obszarze cełnym Rzeczypospolitej Polskiej na wagon do wywozu za granicę najpóźniej w d. 25 b. m. i zaopatrzonej w zaświadczenie walutowe, cło nie będzie pobierane.”

Rozporządzenie to weszło w życie d. 26 b. m. i stosuje się również do transportów pszenicy, wywozonych za granicę od dnia 20 b. m.

O państwowym podatku przemysłowym.

Wniesiony został do Sejmu wniosek w sprawie zmiany art. 30 ustawy z dnia 15 lipca 1925 roku. W myśl tego wniosku świadectwa przemysłowe, tudzież karty rejestracyjne winny być nabywane w miesiącach listopadzie i grudniu, poprzedzających rok podatkowy. Wniosek domaga się dalszej rozłożenia opłat za świadectwa przemysłowe, względnie karty rejestracyjne na dwie równe raty, z których pierwsza płatna byłaby w ciągu listopada i grudnia, poprzedzających rok podatkowy, druga zaś w ciągu maja i czerwca roku podatkowego.

Pokrycie wkładów w bankach prywatnych w Polsce.

Pokrycie wkładów w bankach prywatnych w Polsce, czyli tak zwane pogotowie kasowe w poszczególnych miesiącach roku ubiegłego w drugim półroczu 1925 kształtowało się następująco: w I pcu roku ubiegłego wkłady wszelkich typów w 40 bankach związkowych wynosiły 336 milj. zł., co posiadała pokrycie w 26 milj. zł. gotówką i 10 milj. zł. waut i dewiz, t. zn. że procentowe pogotowie kasowe wynosiło 10,9 proc. W sierpniu procent pokrycia zmniejszył się do 7 proc. zapasie gotówką 14,7 milj. zł., waut i dewiz 5,5 milj. zł. oraz wkładów w wysokości 288,6 milj. zł. We wrześniu pogotowie kasowe wzrosło do 8,5 proc. przy zapasach gotówką 16,6 milj. zł., waut 4,9 milj. zł. i wkładów 247,6 milj. zł. W październiku pogotowie kasowe pozostało na tym samym poziomie przy ilości gotówką, która bank dysponowały dla uskutecznienia wypłat 13,9 milj. zł., zapasie waut i dewiz zagranicznych w wysokości 5,6 milj. zł. i zmniejszonej ilości wkładów do 230 milj. zł.

Prace nad elektryfikacją Polski.

Z inicjatywy Ministerstwa Robót Publicznych Bank Gospodarstwa Krajowego

wszedł w porozumienie z utworzonym latem roku ubiegłego syndykatem amerykańskim pod firmą „American-European Utilities Corporation” w celu oświeślenia realizacji programu elektryfikacji Polski, opracowanego przez Ministerstwo Robót Publicznych. W tym celu zostało w Warszawie założone Biuro studiów. Biuro zajęte jest obecnie szczegółowym badaniem stosunków gospodarczych na obszarze, który ma być ewentualnie objęty elektryfikacją. Studja potrwać mają czas dłuższy i od wyniku ich będzie zależało urzeczywistnienie i omawianie programu.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Lustracja przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych.** Ministerstwo Skarbu wydało zarządzenie, aby z dniem 1 lutego 1926 r. władze skarbowe przystąpiły do lustracji przedsiębiorstw i spisowania protokołów za nieposiadanie świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych, względnie za nabycie niewłaściwych świadectw przemysłowych.

— **Papiery wartościowe.** Pożyczka dolarowa 64.00 (w złotych 467.20) kolejowa 119 124 —

5 pr. pożyczk. konw. 43.50 — — — —
4 pr. pożyczk. konw. — — — — — —
5 proc. listy zast. — — — — — —
Ziemskie przedw. 20,75 21,20 — —

KRONIKA

Wsch. st. o g. 7 m. 32.

Zach. st. o g. 4 m. 02

PIĄTEK Franciszka S. 29 Dział Jairo Martyny p.

URZĘDOWA

— (b) **Ułatwienia przy wyjeździe na roboty rolne do Niemiec.** Ze względu na okoliczność, że emigracja sezonowa na roboty rolne do Niemiec rozpoczyna się z końcem miesiąca stycznia, Ministerstwo spraw wewnętrznych wydało okólnik regulujący sprawę zaopatrzenia rolników, udających się na sezonowe roboty do Niemiec, w bezpłatne paszporty. Okólnik ma na celu umożliwienie w sposób szybki otrzymania bezpłatnych paszportów, celem zapobieżenia nielegalnej emigracji rolników na roboty rolne sezonowe do Niemiec.

Główne wytyczne okólnika są następujące:

- 1) rolnicy, zamierzający wyjechać na roboty sezonowe do Niemiec, powinni się zarejestrować w urzędach gminnych, w miejscu ich zamieszkania i złożyć tam po dwie fotografie, oznaczone imieniem i nazwiskiem oraz nakoszt blankietu paszportowego 50gr.
- 2) Dla ułatwienia i przyspieszenia zaopatrywania rolników, udających się do Niemiec w paszporty, władze administracyjne I instancji są upoważnione do prolongowania paszportów konsularnych odpowiednią adnotacją do dnia 31 grudnia 26 r. na prawo wyjazdu do Niemiec i na powrót do Polski.
- 3) Urząd gminny winien odmówić wciągnięcia na rejestrację listę: a) mężczyźni w wieku poborowym, którzy obowiązani są stać do komisji poborowej, b) osób które nie posiadają obywatelstwa polskiego i c) takich osób, co do których istnieje podejrzenie, iż zamierzają udać się do Niemiec w celach innych, aniżeli dla objęcia sezonowej pracy na roli, względnie w zakładach i przedsiębiorstwach rolniczych.

Urzędy gminne pod odpowiedzialnością dyscyplinarną i sądowo-karną zażnych opłat poza 50 gr. na kosztu blankietu paszportowego, ani zażnych wynagrodzeń nie mają prawo pobierać.

KOLEJOWA

— (b) **Konferencja kolejowa polsko-sowiecka.** Prace przygotowawcze konferencji kolejowej polsko-sowieckiej nad uzgodnieniem tekstu umowy proponowanym przez obydwie strony dobiegają końca, W sobotę o godz. 11 rano zwolana zostanie posiedzenie plenum. Szczegóły plenum podamy w numerze niezmielnym.

— **Królewiec — Wilno.** Dyrekcja Wileńska K. P. zawiadamia, że poczynając od dnia 1 lutego r. b. obecnie kursujący wagon 1, 111 klasy komunikacji Warszawa Wileńska — Królewiec przez Białystok — Grajewo i Prostki skierowuje się od powyższej daty od Białegostoku po ciagiami pośpieszonymi Nr. 703 i 704 do Wilna dla bezpośredniej komunikacji Królewiec — Wilno.

Wagon komunikacji Królewiec—Wilno odchodzi z Królewca pociągami osobowym Nr. 609 o godz. 17-iej min. 21, przyjazd do Wilna poc. pośpieszonym Nr. 703 o godz. 7-iej min. 33, z powrotem odjazd z Wilna poc. Nr. 704 o g. 22 m. 40, przyjazd do Królewca poc. Nr. 602 o godz. 11 min. 19.

Pierwszy raz z Królewca i Wilna wagon komunikacji Królewiec—Wilno odejdzie 1 lutego r. b.

POCZTOWA

— (b) **Z konferencji kolejowej z delegacją sowiecką.** Wynik narad konferencji kolejowej polsko-sowieckiej ma zdecydować także o dalszych ułatwieniach we wzajemnej komunikacji pocztowej między Polską a Rosją Sowiecką. To też Zarząd Pocztowy Polski chce zaprowadzić normalne stosunki pocztowe z Rosją, czasowy.

— Powiat posiada 29 szkół litewskich i trzy żydowskie, w Michaliskach, N. Wilejce i O. kienikach.

OPIEKA SPOŁECZNA I PRACA

— [x] **Węgiel dla bezrobotnych m. Wilna.** Ministerstwo pracy i Opieki Społecznej w Warszawie zaproponowało Magistratowi m. Wilna większą ilość węgla dla bezrobotnych m. Wilna z tym warunkiem, że połowę opłaty za dostarczony węgiel poniesie skarb państwa, drugą zaś połowę, oraz koszty przewozu poniesie Magistrat. Węgiel ten zostanie rozdzielony bezpłatnie pomiędzy bezrobotnych m. Wilna którzy jeszcze przed podziałem będą zarejestrowani w Państw. Urzędzie Pośr. Pracy i to mniejszej przypadnie na każdą rodzinę około pół tonny. Wobec tego, że 60 proc. bezrobotni którzy mają prawo otrzymania węgla posiadają piece do tego przyrządzone, przeto Magistrat nosi się z zamiarem zamiany węgla i żużla g. przez elektrownię miejską, bezrobotnym zaś dostarczyć drzewa opałowe. Według otrzymanych informacji z zapomogi powyższej skorzysta prawdopodobnie około 2000 rodzin.

— [b] **Zatarg w „Połączeniach Samochołowych”** W sobotę w lokalu Inspektoratu Pracy odbędzie się posiedzenie w celu rozpatrzenia zatargu powstałego w autobusowej firmie „Połączenie Samochołowe”.

Firmie tej wskutek nieopłacenia podatków cofnięto prawo jazdy i w ten sposób 20 osób straciło pracę. Obecnie personel firmy zwrócił się do p. Inspektora Pracy o interwencję, prosząc o nakłonienie firmy do zapłacenia zaległych pensji, odszkodowania z tytułu niewywołania oraz zwrotu kaucji.

[WOJSKOWA. — Koncert orkiestr wojskowych. Dnia 29 stycznia 1926 r. b. w Sali Miejskiej orkiestra Reprerentacyjna W. P. daje dwa koncerty o godz. 16-iej i 20-iej, zapowiedziane już od dłuższego czasu, choć nie reklamowane. Wartość orkiestry tej jest tak wysoka, że reklama jest niewiako zbyt cenna, ale nawet skądinąd. Dochód osiągnięty przeznaczono całkowicie na rzecz oświaty w wojsku, jak również niskie ceny, prosimy sprawić, że żaden z prawdziwych miłośników muzyki sportowności tej nie zapomni.

W programie: Chopin, Moniuszko, Paderewski, Nowowiejski, Wagner, Liszt, Beethoven i inni.

Analogiczne koncerty w tych samych godzinach odbędą się również jutro t. j. dnia 30 stycznia 1926 r.

SPORTOWA

— [b] **Zawody narciarskie.** W nadchodzącą niedzielę, dnia 31-go stycznia b. r. Akademicki Związek Sportowy organizuje pierwsze w sezonie a drugie w ogóle w Wilnie Międzyklubowe Zawody Narciarskie.

Program zawodów przewiduje: Start wspólny 1. Bieg główny seniorów 1 kl. — trasa 12 km. 2. Bieg starszych (ponad 32 lata) — trasa 12 km. Start wspólny 3. Bieg nowicjuszy — trasa 7 km. 4. Bieg pań — trasa 7 km. 5. Bieg uczni — trasa 7 km. 6. Skoki na szkolnej skoczni.

Zgłoszenia (po 50 gr. od zawodnika — konkurencji) do dnia 29-go b. m. do godz. 20-iej włącznie przymuje sekretariat A. Z. S. Baksta 11.

Zawody powyższe, gromadząc na starcie tout Wilna narciarskiego będą niejako selekcją zawodników przed zbliżającymi się (7 i 8 luty r. b.) mistrzostwami A. Z. S.

Należy przeto przypuszczać, że miłośnicy pięknego sportu narciarskiego zgromadzą się licznie na starcie w Górach Trzykrzyżskich (wjeście od Antokoła obok koszar 6 p. p. leg.) gdzie punktualnie o godz. 11-iej zawodnik Nr. 1 ruszy do biegu.

Wstęp wolny. W razie odwilży i braku śniegu (vis maior) zawody zostaną odwołane.

ZEBRANIA I ODCZYT.

— **Zwrotka Asyentów U. S. B.** Zarząd Zwrotka powiadamia swych członków, że w niedzielę 31 b. m. odbędzie się ogólne zebranie sprawozdawcze w sali V gmachu głównego U. S. B. o godz. 12 w pierwszym i g. 12 m. 30 w drugim terminie.

ROŻNE.

— [s] **Zapałki Polskiego Monopolu Zapalczanego.** Ukazały się już w handlu detalicznym zapałki Polskiego Monopolu Zapalczanego w nowej etykiecie. Na czerwonym tle Orzeł Biały i napis „Polski Monopol Zapalczany” — oto prosta etykieta nowych zapałek.

— [b] **Szkoły w powiecie Wileńskim.** Na terenie powiatu Wileńskiego funkcjonuje obecnie 253 szkół powszechnych, z tego cztery siedmioklasowe. Ogółem uczęszcza do nich dzieci około 15 tysięcy.

Z ogólnej liczby tych szkół zaledwie znikom procent (5 proc.) mieści się w budynkach gminnych, reszta korzysta z lokali wynajmtych.

Skład nauczycielstwa przedstawia się następująco: 32 proc. — to nauczyciele (lki) posiadający wymagane kwalifikacje — pozostali — to elementarni nauczyciele, zaawansowany już w

tylko raz cichotko przelicze— te podarte cztery biedne koszule. Innym razem gdy kłęknie w kościele przed ołtarzem... Lecz postuchajmy.

Chęć się modlić za Ciebie w kościele przed ołtarzem sławionym cudami, kiedy pomrok się zcigła i ściele pod kolumnami

Chęć wyślagać optekę i łaskę pokonami, cichymi słowy u Dziewicy, co złota przepaskę ma wokoło głowy.

Lecz gdy tylko wymówię Twe imię, pospnieją Najświętsze lica, nikiel cała jak w ogniu i dymie Bogarodzica!

Szefioskrzydłe Cherubiny z witraży z ognistymi w prawicach mieczami schodzą w kościół i kięjąją na straży pod kolumnami,

Lecz uciekając jak od ognia z nieba od liryzmu, patosu, szablono — wpaść łatwo w ekstrawagancję albo w nienaturalność (mimowolną), w maniery, w pozę, albo w skróty i niedopowiedzenia wprost kabalistyczne, à clef. Jest jednak dla lłakowiczówny jedne schronienie niezawodne i znakomite. Tym portem, tą przystanią jest groteskowość. Ot, parawan co się zowie! Maluj na nim co chcesz i jak chcesz, ludzkie zawsze rozdziać się będą — a dusza spokojniutko siedzi sobie za tym parawanem — i płacze, płacze... A na parawanie cudackie malowanie... Rzecz prosta, proszę pana: figura z parawan!

Dla dzieci np. to się wymaluje co to: Prosię Przebrało się i poszło spacerować o wieczornej rosie. Stróż mu wejścia nie bronil ogrodniczek mu się sklonil ale Butek je poznał i przez je wygonil, Pani Zofja Stryjska bajecznie „Rymy dziecięce” wyilustruje, jak ona to tylko potrafi — i będzie cacana książeczka, może przetylizowana o drobniaczka, dla Romka, dla Krysi... dla pani i dla pana!

Natomiast specjalnie i wyłącznie „dla starszych” pisze się tak:

A baba była czarna i kosmata i szerebata i garbata, i chadziła dokoła pokolu, choć tylko co przeszła pół świata, i stukala kijem po kątach, zaglądała za piec i komode,

i jak co sprostregła, kula krzywym kłykiem w skamieniałą brodę.

i była druga baba, baba biała, tłusta nieruchoma, Co się nigdy stąd nie ruszyła, z opadłymi wzdłuż kolan rękoma — i ta druga baba biała pośrodku pokolu stała

i tylko powieki podnosiła i w szparę księżycową patrzyła.

A motywy... jakież motywy przewijają się najczęściej po tej poezji — jak widzimy — nerwowe, wyrafinowanej, bardzo często prześlizniętej jak skrzypcowe granie, a bywa, że ot, tylko kapryśnej dla samego kapryśnienia? Motyw wije się przedewszy-

sikiem jeden, jak gruba czerwona nić po przez wszystkie zbiory i zbiorčki poezji lłakowiczówny. Jest nim nieśmiertelny kontrast między pragnieniami i pożądaniem i stoty ludzkiej, świadomej samej siebie, a tem, co życie tu na ziemi nie tylko daje, lecz, co gorsza, tem, co ono wogóle dać może. To, czego się tu szuka — nie istnieje wcale. *L'infortuné convive au banquet de la vie crujve*, że obiad się skonczy a on wstanie od stołu bynajmniej nie ukontentowany.

Są, którzy pięścią w stół walą. Są, którzy płaczą, głośno nos uciągają. A są, którzy na obrusie z galeczek i wykatceczek najucieszniejsze układają „kompozycje”... dla własnej uciechy — i najbliższych sąsiadów.

Kazimiera lłakowiczówna posiada wysoki talent poetycki. Wiersz jej dziata przedewszystkiem swym *czarem*. Czaru tego nie ująć oczywiście w definicje analityczne. Spróbował Jarosław lwaszkiewicz i napisał: „Wiersze lłakowiczówny, zanurzone w rodzimym; żywole poezji, fascynują elektrycznym blaskiem i mienią się tysiącym wyrazem”. Czarują może swoją postępną prostotą? Wielką misternością techniki poetyckiej? Nie próbujmy uchwycić tego, co nieuchwytnie. Poezja ma własną mowę — po nad dźwiękiem i brzękiem słów.

Czesław Jankowski.

lata właścicielem warsztatu szewskiego z ul. Browarnej.

P. Caradec w czasie swego pobytu w Warszawie odbył 150 km. chód dokola Placu Saskiego w ciągu 24 godzin. W zawodach tych zwyciężył go właśnie p. Jackowski. Dodac należy, że p. Caradec ma jedną nogę sztuczną.

TEATR I MUZYKA.

Teatr Polski. Koncerty w Teatrze Polskim. W sobotę, dnia 30 bm. w sali Teatru Polskiego (Lutnia) odbędzie się koncert świetlny skrzypka prof. Konserwatorium Wł. Hermana Słomówna z udziałem Wł. Orkiestry Symfonicznej. Artysta, znany ze swej fenomenalnej techniki odegra dzieła Jethovena, Saint-Saens, Paganiniego i in. W niedzielę zaś dn. 31 bm. w tejże sali na koncercie Wł. Orkiestry symfonicznej śpiewać będzie znana śpiewaczka nasza Zofia Bortkiewicz. Wyliczenia i wystąpi z repertuarem operowym i pieśniami (Dama Pikowa, «Wiosna i t. d.». W programie utwory Swendena («Karnał paryski») Smetany («Wetawa»), Halvorsena (Sulta Indyjski) i t. d.

Początek obu koncertów o g. 8-ej wiecz. Ceny miejsc niższe.

Poranek w Teatrze Polskim. W niedzielę nadchodząca odbędzie się w Teatrze Polskim kolejny poranek wokalny, w którym przyjmie udział wybitna śpiewaczka Elza Igdał. Szczegółowy program będą podane niebawem. Ceny miejsc najniższe.

Koncert Józefa Siliwińskiego w Teatrze Polskim. W wtorek, dnia 2 lutego o g. 8 w sali Teatru Polskiego (Lutnia) grać będzie znakomity pianista Józef Siliwiński. Wyjątkowo piękny program, jako też sława koncertanta, wróżą słuchaczom prawdziwą ucztę artystyczną. Szczegóły w afiszach. Bilety z wczasu nabywać można w kasie Teatru Polskiego od g. 11—1 i od 3—9 wiecz.

Reduta w Teatrze na Pohulance gra dzisiaj po raz szósty komedję M. Bałuckiego «Dom otwarty». Jutro po raz trzeci «Wesele Wysłpiańskiego, w niedzielę o g. 3.30 po poł. dramat Rittera «W małym domu» po raz siódmy, wczorajem zaś po raz ósmy komedję S. Zeromskiego «Uciełka mi przepióreczka», w poniedziałek po raz pierwszy komedję stylową Fr. Zablockiego «Fircyk w złotych» zakończona sceną operową Dominika Cimarosa «I matroni osętro».

Zarząd Reduty najpóźniej zawiadania, że przedstawienia popołudniowe będą się rozpoczynały punktualnie o g. 3.30 po oczyszczaniu najbliższej niedzieli.

Bilety sprzedaje do przedziednia każdego przedstawienia biuro «Orbis» Mickiewicza 11 od 9—4.30 w dniu powszednim i od 10—12.30, w niedzielę, oraz Kasa Teatru od 11—2 i od 5—8 w dniu przedstawienia.

Poranek muzyczny Twa «Lutnia». We wtorek 2 lutego o g. 12.1 pół po poł. w sali «Lutnia» odbędzie się poranek muzyczny z udziałem chóru «Lutni» pod dyr. p. Br. Gawrońskiego, oraz kwartetu smyczkowego im. St. Moniuszki, pp. W. Halka-Ledochowski (I skrzypce), S. Bałstajna (2 skrzypce) M. Saluckiego (altówka) i E. Tehorza (wolonczela).

W programie kwartet Moniuszki i pieśni ludowe. Ceny miejsc najniższe.

Poranek muzyczny w sali Miejskiej. Niedziela 31 bm. o g. 12.30 pop. wyjątki z archywalnej polskiej literatury operowej w wykonaniu scenicznym. W programie: Starba i Konrad Wallenrod Wł. Zaleskiego oraz Halka St. Moniuszki w wykonaniu scenicznym.

WYPADKI I KRADZIEŻE

Zatrucie gazem. Dnia 28 bm. o g. 9 m. 20 zatruci się gazem rodzina Dr. Rozenkrauca (Wielka 22). Pogotowie ratunkowe udzieliło poszkodowanym pierwszej pomocy. Powodem zatrucia było wadliwe urządzenie tur gazowych.

Świątobradztwo. Dn. 27 bm. z otwartego kościoła św. Rafała skradziono krzyż metalowy wartości 25 zł.

Chyba, miłość... Dnia 27 bm. usiłowała otruci się jodyną 22 letnia Hanua Wilczakówna (Subocz 29). Pogotowie Ratunkowe udzieliło desperatce pierwszej pomocy.

Z desperacji Dnia 28 bm. o g. 0 m. 35 w skwerku Orzeszkowej przy ul. Ad. Mickiewicza usiłowała otruci się esencją octową Stanisława Goryń ze starego mieszkania. Pogotowie po udzieleniu pierwszej pomocy odwoziło desperatkę do szpitala żydowskiego.

Okradzenie p. prezesa Popowicza.

Dyrektor Poczty i Telegrafu p. Jan Popowicz (Sadowa 25) zameldował iż służąca jego posiadająca dokumenty metryczne na imię Anastasji Sieniackowej, którą w dniu 20 b. m. przyjął do służby, w dniu 27 b. m. skradła ubranie, bieliznę oraz biżuterję, po czym zbiegła.

Intrajny proceder. We wsi Starzykach gm. Kraśna w mieszkaniu Gierłowskiego wykryto polajenną gorzelnię. Gierłowski aresztowano.

Pożar. Dnia 26 b. m. w zaścianku Kuzynowo gm. Nowo-Trockiej wskutek podpalenia spaliła się stodoła i znajdujące się w niej dwie krowy, wół, koń, dwie owce, wlepiż oraz 70 cent. słomy.

Kolejarz pod pociągiem. Dnia 27 b. m. w odległości czterech kilometrów od st. Nowo-Wilejka trałił pod lokomotywę pociągu nr. 112 blacharz warsztatów kolejowych 56 letni Adam Łapin, któremu odcięto część prawej stopy. Poszkodowanego odwieziono do szpitala kolejowego na Wilczej Łapie.

Z posiedzenia Rady Miejskiej.

W dniu wczorajszym odbyło się w Magistracie posiedzenie Rady Miejskiej przy dość licznym udziale radnych m. Wilna. Charakterystycznym było ukazanie się na korytarzach, prowadzących do sali posiedzeń Rady Miejskiej około 100 bezrobotnych, prawdopodobnie specjalnie przystanych przez związki zawodowe.

Nim przystąpiono do obrad nad porządkiem dziennym wniesiony został przez tow. Godwoda i Zasztowia nagły wniosek w sprawie bezrobocia. Wniosek ten brzmiał: «Kryzys gospodarczy, który od szeregu miesięcy tak dotkliwie się odbija na życiu ekonomicznym Rzplitej ujawnił się najstraszliwiej w narastających cyfrach bezrobocia, spychającego ludność na skraj ostatniej nędzy i wycieńczenia głodowego. Akcja pomocy bezrobocia, zapoczątkowana w całym Państwie i podjęta w pewnej mierze przez Magistrat m. Wilna dziś w obliczu zastraszających rozmiarów klęski, przewlekłego charakteru, minimalnej nawet potrzeby nie czyni za dużo. W związku z powyższym niżej podpisani przypominając, że część poprzedniej uchwały Rady Miejskiej w sprawie dostarczenia opalu bezrobotnym nie została wykonana, zwracając się do Rady Miejskiej z prośbą o uchwalenie następującego wniosku: Wobec zwiększonej liczby bezrobotnych i poważnego zagrożenia ludności pracującej Rada uchwalila 1) zorganizować w porozumieniu z rządem wydanie jednorazowo artykułów żywnościowych i opalu bezrobotnym zarejestrowanym w Państwowym urzędzie Pośrednictwa Pracy przed 1-ym lutym r. b. w ilości zastosowanej w grudniu r. 1925 2) możliwie obfady wydawać bezrobotnym przez kuchnię miejską z powołaniem do kontroli nad rozdawnic-

twem przedstawicieli związków zawodowych [klasowych i chrześcijańskich] 3) z sum przeznaczonych gminie żydowskiej na kuchnię robotniczą wyznaczyć odpowiednią część z kuchni robotniczej, prowadzoną przez żydowską sekcję kulturalno-oświatową związków zawodowych, 4) przyspieszyć rozpoczęcie przez Magistrat robót, na prowadzenie których został wyznaczony przez Radę Miejską podatek od widowisk, 5) zorganizować w porozumieniu z rządem schronisko dla bezdomnych, bezrobotnych robotników i pracowników umysłowych, 6) zwrócić się do miejscowych władz z prośbą o wyznaczenie bardziej odpowiednich lokalni na Państw. Urząd Pośr. Pracy, wobec niewystarczalności lokalu obecnego. Ponadto prosimy Radę Miejską o powołanie specjalnej komisji w liczbie osób 5ciu dla opracowania projektu zatrudnienia bezrobotnych,

Po przeprowadzonej obszerniej dyskusji Rada Miejska do powyższego nagłego wniosku się przychyliła. dodając pewne poprawki.

Zaznaczyć należy, iż w sprawie nowego lokalu dla Urz. Pośr. Pracy radny żydowski Kruk wystąpił z wnioskiem stworzenia specjalnego urzędu pośrednictwa pracy wyłącznie dla żydów, lecz po wyjaśnieniach niektórych radnych między innymi mec. Engla wniosek radn. Kruka odrzucono.

Po rozpatrzeniu i uchwaleniu przez Radę Miejską powyższych punktów nagłego wniosku bezrobotni na korytarzach Magistratu urządzili pewną wrzawę i zaintonowali pieśń «Czerwonemu sztandar» za co zostali z lokalu usunięci.

Z powodu opóźnionej pory o dalszym przebiegu posiedzenia podamy w numerze jutrzejszym. (x)

Sprawa Bispinga.

Wyznaczona na dz. 3 lutego w sądzie apelacyjnym, sprawa Jana Bispinga, oskarżonego o zabójstwo ks. Wł. Druckiego-Lubeckiego i skazaniego przez pierwszą instancję na 4 lata więzienia (domu poprawy), prawdopodobnie będzie odroczone, ponieważ zarówno ze strony prokuratora, jak i obrońcy Bispinga, podano szereg świadków, co do których niema pewności, czy stawiają się na rozprawę.

Prokurator prosił o wezwanie, jako świadków: b. podprokuratora Borysa Herszelmana i komisarsza policji Pawła Brzeczaka. Podprokurator Herszelman był oskarżycielem Bispinga w sądzie okręgowym, miał bezpośredni nadzór nad śledztwem, a więc jest wiarygodny w różne szczegóły sprawy, których ujawnienie w sądzie apelacyjnym może okazać się niezbędne. Zeznanie podprokuratora Herszelmana jest konieczne również i dlatego — pisze prok. sądu apelacyjnego w swem podaniu — gdyż brał on udział w oględzinach dowodów rzeczowych (kapeluszy, wstęgi...), które potem zaginęły. Co się tyczy kom. policji Brzeczaka, prowadzi on dochodzenie w sprawie oskarżenia Bispinga o podpalenie wsi Remucowce w pow. grodzieńskim i zabójstwo dwóch właścicieli (w r. 1919). Choćby ta nowa sprawa, jak twierdzi prok. sądu apel., nie ma bezpośredniego związku z zabójstwem ks. Druckiego-Lubeckiego, to jednak dobitnie charakteryzuje Bispinga i przedstawia go z innej strony, niż dość liczny szereg świadków, utrzymujących, iż jest człowiekiem nieskazitelnej etyki.

Obrońca Bispinga w podaniu do sądu twierdzi, że za czasów rosyjskich sprawa nie mogła być wysświetlona, bo dawniejsze władze nie chciały prowadzić śledztwa wszechstronne, przeciwko wszystkim podejrzany o udział w zbrodni. Nie były wysświetlone zabiegi s. p. Druckiego-Lubeckiego o zamianę na las rządowy gruntów maj. Stanisławów, wywłaszczonych pod fortecą grodzieńską. Zabiegi były czynione w wysokim sferach Petersburga, skąd s. p. Drucki-Lubecki wrócił na dwa dni przed zabójstwem. Należy zwrócić uwagę — zdaniem obrońcy — na to, iż ks. Dr.-L. po powrocie nie rozstawał się ze swą walizką, pełną jakichś papierów i dokumentów tak ważnych, że nie zostawił ich nawet, w swem mieszkaniu w Warszawie, kiedy wyjeżdżał na krótką wycieczkę do Teresina. Poza tem obrońca uważa za konieczne przesłuchać jeźdźcę ojca Urbana z Krakowa, który nadesłał do p. Heleny Bispingowej, prze-

Z OSTATNIEJ CHWILI.

Reorganizacja armji we Francji. PARYŻ, 28 I. PAT. Na dzisiejszym posiedzeniu Izby Deputowanych Painleve złożył projekt ogólnej organizacji armji. Poza tem Izba prowadziła dalszą dyskusję nad projektami finansowymi.

Stany Zjednoczone w Międzyn. Tryb. Sprawiedliwości. WASHINGTON 28 I. Pat. Senat uchwalił 76 głosami przeciwko 17 przystąpienie Stanów Zjednoczonych do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

Fatalny upadek księcia Wajji. LANCASTER, 28 I. Pat. Na wczorajszym po'owaniu par force książe Wajji padając razem z koniem złamał obojczyk.

Poczta polska w Gdańsku. GDAŃSK 28 I. Pat. W odpowiedzi na interpelację co do wykonania orzeczenia Rady Ligi Narodów z września r. ub. w sprawie poczty polskiej w Gdańsku, zgłoszoną w Sejmie gdańskim przez nacjonalistę senat odpowiedział, że rokowania z Polską w tej sprawie już się rozpoczęły. Pomiędzy przedstawicielami Polski a Gdańską doszło do porozumienia w tym kierunku, że do chwili zakończenia wspomnianych rokowań pozostaje w mocy obecny stan rzeczy w tej dziedzinie.

Banda fałszerzy dolarów w Czerniowcach. Dolary były przeznaczone na eksport do Polski WARSZAWA, 28 I. (tel. wł. Słowa) Z Czernowic donoszą, że wykryto tam przed kilku dniami fałszerzy banknotów dolarowych. Banda ta była znakomicie zorganizowana, na czele zaś jej stało dwóch obywateli rumuńskich, niejaki Mejsinger i Talisman.

Falszowane banknoty dolarowe miały być sprzedawane w Polsce. Afery finansowa kilka kupców z Czernowic, którzy na wiadomość o wykryciu fałszerzy uknęli z Rumunii. Falsyfikaty są nader ładnie podrobione i bardzo trudne do odróżnienia od prawdziwych.

Wykrycie organizacji szpiegowskiej w Dynaburgu. Pisma ryzyk donoszą, że w Dynaburgu wykryto wielką organizację szpiegowską, działającą na rzecz Sowietów. Aresztowano 5 głównych kierowników organizacji. Przy aresztowanych znaleziono moc dowodów kompromitujących. Organizacja posiadała doskonałe wiadomości o stanie liczebnym armji łotewskiej, jej dyslokacji i ochronie granic. Organizacja działała już od dłuższego czasu.

Złoto na wywrotową agitację. Z Kowna donoszą: W tych dniach przez terytorjum Litwy do zachodniej Europy przewieziono 600 pudów złota szwedzkiego, przeznaczone na propagandę i agitację komunistyczną na Zachodzie, jak też dla wypłat licznym funkcjonariuszom sowieckim.

Na litewskim terytorjum, transport złota sowieckiego ochraniała policja litewska.

Kontrabanda sacharyny do Kowna. Nocą ubiegłej posterunek nr. 7 na odcinku I kompanji policji granicznej powiatu Wil.-Trockiego przytrzymał kontrabandę sacharyny, która przeznaczona była do Litwy. Nazwisko kontrabandyzisty nie zostało jeszcze ujawnione gdyż odmawia on zeznań. Cały transport wynoszący 25 kilo sacharyny odesłano do urzędu celnego w Oranacu.

bywającej obecnie w Ameryce, list dał się do Ameryki. Siostra wróciła do Krakowa. Ojciec Urban, zestawiając te fakty, doszedł do przekonania, że Prosiński brał udział w wypadkach teresińskich.

OD ADMINISTRACJI.

Na podstawie odnośnych zarządzeń centralnych władz pocztowych od dn. 1 stycznia b. r. zamówienia na prenumeratę „Słowa“ przyjmują wszystkie urzędy pocztowe na terenie całej Rzeczypospolitej. Każdy przeto czytelnik ma odtąd możliwość zaprenumerowania i opłacenia należności za pismo nasze bądź w dalszym ciągu bezpośrednio w Administracji lub w którymś z naszych oddziałów prowincjonalnych, bądź w najbliższym urzędzie pocztowym.

Urzędy pocztowe przyjmują przedpłaty abonamentowe między dn. 15 a 25 miesiąca poprzedzającego ten, na który czytelnik „Słowo“ zamawia.

Ze względów technicznych urzędy pocztowe zapotrzebowują Administracji jedynie ogólną dla swego okręgu doręczeń ilość egzemplarzy „Słowa“, nie wyszczególniając nam kto pismo zamówił.

Z tej racji wydawnictwo narażone jest na dotkliwe straty wynikające z niemożności sprawdzenia kto z p.p. Prenumeratorów zamówił pismo w urzędach pocztowych i wynikającego stąd wysyłania podwójnych egzemplarzy (jeden bezpośrednio od nas, drugi za pośrednictwem poczty).

Chcąc tego uniknąć w m-cu lutym, uprzejmie prosimy p. p. Premum. o wnoszenie przedpłat na m-c luty i następnie już w czasie między 15 a 25 b. m. na pocztę, w oddziałach lub, jak dotąd, w centrali Wydawnictwa.

Prosimy też tych naszych czytelników, którzy „Słowo“ zamówili przez pocztę o wypełnienie poniżej podanego schematu zawiadomienia które po wycięciu z gazety i nalepieniu na zwykłą pocztówkę prosimy przesłać do Administracji (Wilno, Mickiewicza 4).

Wszystkim p. Prenumer., którzy przed końcem b. m. przedpłat nie wnoszą, będziemy zmuszeni wysyłać „Słowa“, z dn. I-II — przerwać.

DRUK zaopatrzyć w znaczek pocztowy za 5 gr.

ADMINISTRACJA „SŁOWA“ WILNO Mickiewicza 4.

Zamówiłem „Słowo“ bezpośrednio w urzędzie pocztowym, a nie jak dotąd w Administracji pisma.

Proszę mi pisma z Wilna nie wysyłać pod adresem. W P.

Kino-Teatr „Helios“ reżys. genjaln. Buchowieckiego królowa Pola Negri w styn. pow. ekranu Sudermana „Jej wielka miłość“ dramat miłości, nieważki i zemsty w 7 akt. «Z serji wszechświatowych filmów». Seansy 4, 6, 8, 10 Dnia 29 i 30 będzie nieczynny KULTURALNO-OŚWIATOWY SALA MIEJ-KA (ul. Ostrobramska 5) W niedzielę nowy program kinowy Kino Kameratele Dziś Bożyszczę kobiet GEORG O BRIEN w sensacyjno-romantycznym dramacie w wielkich 8 akt „Polonia“ Kobiety Wschodu i Zachodu ul. Mickiewicza 22

Kupuję potrzebne mi do studjów dzieła filozoficzne w językach polskim, rosyjskim, francuskim i niemieckim zwłaszcza poszukiuję kłaukę wydanych przez Polskie Towarzystwo Filozoficzne w Warszawie przez Księżkę Mianowskiego w Warszawie sążony nie są: 1. W. James «Pragmatyzm» 2. J. Gólu chowski «Filozofia i Życie» 3. Im. Kant «Prolegomena do wszelkiej przyszłej metafizyki...» 4. tegoż «Uzasadnienie Metafizyki Moralności» oraz polski tegoż przekładu Schopenhauera «O początkowym źródle twierdzenia o podstawie dostatecznej». DOWIEDZIEĆ SIĘ w Adm. „SŁOWA“.

Spółdzielnia Rolna Kresowego Związku Ziemi Zawalna I; telef. 1 — 47 telef. boczny kolejowej 4 — 62. Baczność producenci rolni!! Wydajemy zaliczki pod zastaw zboża. NAJWYŻSZĄ CENĘ za zboże (żyto, owies, pszenicę, jęczmień i siemię lniane) producent osiągnąć może dostarczając ziarno jednolite, dobrze oczyszczone stanowiące przez to towar eksportowy. Posiadając składy zbożowe, doczyszczające ziarno, a zarazem będąc w stałym kontakcie z firmami zagranicznymi w Rydze, rozpoczęliśmy wydawanie zaliczek pod zastaw do 50 proc. wartości. Zboża po odpowiednim doczyszczeniu wysyłamy zagranicę. Zwracamy uwagę na: 1) Ulgi taryfowe przyznane przy eksporcie zboża przez Ministerstwo Kolei na łamane listy przewozowe; 2) Ciężenia znacznej części Woje'ództw Wschodnich ze względu na geograficznych portów w Rydze; 3) Niskie taryfy kolejowe na Łotwie. Wszystkie powyższe jmniki uwydatniają rolę Wilna jako bazy eksportowej w której zbierają się wszystkie linje kolejowe, łączące drogą najkrótszą i najtańszą Ziemię Wschodnią z Bałtykiem. O warunkach dowiedzieć się można w Biurze Spółdzielni Zawalna 1.

Wszystkich, którzy posiadają informacje o miejscu pobytu Janiny ze Zdzieńskich Kuśnierzowej, która w r. 1919 wyszła zamąż w Taszkencie w Rosji Sowieckiej za Jaro sława Kuśnierzę, ostatnio zamieszkiwając w 1921 w Taszkencie, upraszam o nadśledzenie takowych do Konsystorza (Kolegium) Ewang. Rel. w Wilnie, ul. Zawalna Nr 11. Dr MED. A. Mańkowski choroby skórne weneryczne Ordynuje od 5 — 7. 3-go maja 15. W.Z.P. Nr 48. Pokój DO WYNAJĘCIA Ładny, słoneczny, z niekierującym wejściem. Ul. Rossa 10 mieszkanie Studnickich. Koloja Bankowa przed mostem murowanym. M. 25-3.

Zagubiony zeszyt poleceń Nr 6, w d a n y przez Dyрекcję Kolei Państw. w Wilnie dla Biocnicy Bunimowicza, z niewykorzystanemi poleceniami od nr 146 do Nr 160, unieważnia się.

Ogłoszenie. Poszukuje się lokalu, składającego się z sali na 400 osób i 2 ch pokoi, położonego w śródmieściu, zdanego pod urząd. Oferty pisemnie składać w kancelarji głównej Wileńskiego Urzędu Wojewódzkiego z nadpisem dla O.D.R.P.

Zapisujcie się do L. O. P. P.

Magazyn do wynajęcia w dogodnym miejscu, blisko rynku. Wiadomość: Antokol Nr 44 m. 1 od g. 12 — 1-jej. Licytacja. Wileńskie Tow. Handl. Zastaw. (Lombard) zawiadamia, że w dn. 11 ewentualnie 12 lutego r. b. o godz. 10 rano odbędzie się w lokalu T w (zauł. św. Michała Nr. 1) licytacja zastawów do NrNr 19, 999 włącznie, t. j. zastawionych w państw. i listopadzie i wczesniej. Zastawy nie sprzedane po cenie szacunkowej na tej licytacji będą wystawione powtórnie w dniu 13, ewentualnie 19 lutego r. b. w tym samym lokalu o godz. 10-jej rano i sprzedają rozpocznie się od sumy należności przypadającej Towarzystwu wraz z procentami i kosztami licytacji. M. 25-3.